

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 539/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen lapsiperheköyhyydestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Emma Karin /vihr. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 539/2018 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä torjuakseen lapsiperheköyhyyttä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lapsiperheköyhyyden vähentämistä on aiemmin käsitelty kirjalliseen kysymykseen 485/2018 vp annetussa vastauksessa. Lapsiperheiden pienituloisuusasteen ja sen muutosten kuvaaminen riippuu käytettävistä määritelmistä. Tilastokeskuksen tuoreimpien vielä ennakkollisten vuotta 2017 koskevien tietojen mukaan pienituloisiksi luokiteltuihin kotitalouksiin kuului 119 000 – 150 000 alle 18-vuotiasta lasta. Arvion suuruus riippuu indikaattorin laadinnassa käytetyn tulokäsitteen (käytettävissä olevat tulot) tarkemmasta määrittelystä.

Pienituloisten lukumäärään vaikuttaa oleellisesti se, miten pienituloisuusraja on suhteutettu väestön yleiseen tulotasoon. Edellä esitetyissä luvuissa pienituloisuusraja oli asetettu 60 prosenttiin mediaanitulosta. Tämä käytäntö on yleinen muun muassa EU-vertailuissa. Toisaalta esimerkiksi OECD käyttää tilastoinnissa ensisijaisesti määrittelyä, jossa pienituloisuusraja asetetaan 50 prosenttiin mediaanitulosta. Tämän mukaan laskettuna vuonna 2017 pienituloisiin kotitalouksiin kuului täsmällisemmästä tulokäsitteestä riippuen 43 000 – 71 000 lasta. Kansainvälisesti vertailtuna tuoreimpien vuotta 2016 koskevien EU:n tilastotoimisto Eurostatin tietojen mukaan alle 18-vuotiaiden lasten pienituloisuusaste (at risk of poverty rate) oli Suomessa EU-maista toiseksi alhaisin Tanskan jälkeen. Vastaavanlaiseen tulokseen päädytään OECD:n vertailussa, jossa käytetään alemmaa pienituloisuusrajaa.

Kuten kysymyksessä on todettu, lapsiperheiden pienituloisuusaste on vuosina 2015–2017 jonkin verran kasvanut. Pääosin lapsiperheiden pienituloisuusasteen kasvu kuitenkin ajoittuu 1990-luvun jälkipuoliskolle ja 2000 -luvun alkuun. Kaikkein tärkein keino torjua lapsiperheköyhyyttä on työllisyyden parantaminen. Kuluvan hallituskauden aikana toukokuusta 2015 lokakuuhun 2018 työllisten määrä onkin kasvanut noin 116 000 hengellä.

Sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaisia vähimmäismääräisiä päivärahaetuuksia (sairauspäiväraha, vanhempainpäivärahat ja erityishoitoraha) sekä Kansaneläkelain kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaista vähimmäismääräistä kuntoutusrahaa on korotettu 1.1.2019 lukien työmarkkinatukea vastaavalle tasolle. Korotus parantaa vaikeimmassa asemassa olevien perheiden perusturvaa. Samassa yhteydessä poistettiin sairauspäivärahan 55 päivän odotusaika ja sairauspäivärahaa maksetaan nyt omavastuuajan jälkeen samoin

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 539/2018 vp

periaattein kaikille vähintään vähimmäismääräisenä. Vanhempainpäivärahoihin on tulossa parannuksia 1.4.2019 lukien. Tällöin mm. lapsesta yksin huolehtivalle äidille tulee oikeus nykyistä pidempään vanhempainrahakauteen. Vuoden 2018 alusta lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen tasoa nostettiin noin 5 eurolla. Samoin maaliskuun 2018 alusta tuli voimaan äitiysavustuksen tason korotus 140 eurosta 170 euroon.

Nuoren kuntoutusraha ja Kelan ammatillisessa kuntoutuksessa olevan kuntoutusraha on korotettu 1.1.2019 lukien takuueläkkeen tasolle. Pienituloisten perheiden nuorten opiskelumahdollisuuksia on parannettu 1.8.2019 voimaan tulevalla opintotukilain (65/1994) muutoksella, jonka johdosta lukio- ja ammatillisen koulutuksen ajalle on mahdollista saada opintorahan oppimateriaalilisää.

Varhaiskasvatus ovat merkittävä pienten lasten perheiden palvelu, jota lähes kaikki perheet käyttävät. Laadukkaalla varhaiskasvatuksella voidaan tasoittaa erilaisista taustoista tulevien lasten lähtökohtia ja vähentää ennaltaehkäisevästi syrjäytymistä. Perheille kohdentuvan maksurasitteen vähentämiseksi varhaiskasvatuksesta perittäviä asiakasmaksuja on alennettu kahteen otteeseen ja viisivuotiaiden lasten maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu aloitettiin elokuussa 2018. Maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilua on päätetty jatkaa vielä toimintakaudelle 2019 - 2020. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisella on paitsi välitön vaikutus perheiden maksurasitukseen, myös työllistymiskynnystä madaltava vaikutus.

Hallitus on keväällä 2018 käynnistänyt lapsistrategian valmistelun seuraavaa hallitusta varten. Tavoitteena on käydä laajaa yhteiskuntapoliittista keskustelua lapsi- ja perhepolitiikasta sekä vahvistaa lapsi- ja perhemyönteistä yhteiskuntaa. Valmistelun yhtenä ulottuvuutena on lapsiperheiden kyky huolehtia lasten kasvun ja hyvinvoinnin turvaamisesta ja siihen tarvittavat yhteiskunnan tukitoimet, kuten lapsiperheille kohdennettavat taloudelliset tuet. Lapsiperheiden taloudellisen tuen tavoitteena on tasata lapsen huolenpidosta perheille aiheutuvia kustannuksia ja siten vähentää osaltaan lapsiperheiden köyhyyttä.

Valtioneuvosto on asettanut perusturvan kokonaisuudistusta valmistelevalle TOIMI-hankkeelle, joka pohtii suuntaviivoja sosiaaliturvan perusteelliselle uudistamiselle. Varsinainen uudistustyö ja siihen liittyvät ratkaisut jäävät seuraavilla hallituskausilla tehtäväksi.

Helsingissä 10.1.2019

Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko